ΠΡΙΣΤΑΧΕΙΑ

ALLE GYMNASIASTEN

betrekken hun

STUDIEBOEKEN en
SCHOOLBENODIGDHEDEN

natuurlijk bij

Zwiers

TECHNISCHE- en SCHOOLBOEKHANDEL

Spijkerlaan 32
ARNHEM Tel. 22060

ALLE BESTELLINGEN WORDEN VLOT DOOR ONS BEHANDELD !

IPIΣ TACEIA

mei 1961

SCHOOLBLAD VAN HET STEDELIJK GYMNASIUM VAN ARNHEM
Uitgegeven door de Arnhemse Gymnasiasten Bond

Redactie:
Jan Willem Knipscheer
Puck Schillings
Frits Brants
Liesbeth Bakker

Redactie-adres:
Statenlaan 8
Arnhem

16e Jaargang

==========

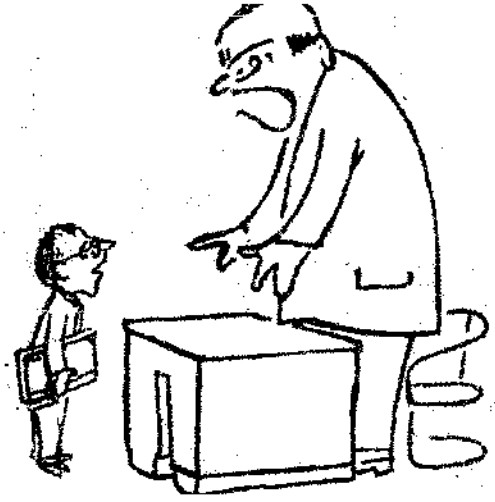

REDAKTIE-KRABBELS

Wordt de Iris gelezen?

Wat doe jij, als je je Iris krijgt? Lees je hem of ben je één van diegenen, die haar in de tas stoppen en vandaar in de prullemand? Wat doe jij, als je je Iris krijgt? Lees je de Arsjes en de Wist-U-datjes en werpt je de Iris dan met de kwalificatie "zouteloos" in de dichtstbijzijnde vuilnisbak?
Wat doet U, als U de Iris in de leraarskamer wordt gebracht? U leest haar, om te zien wat Uw leerlingen presteren en wat er op litterair gebied omgaat op Uw school? Gelukkig!! Maar is dat zo, leest U de Iris?
"Zwaar overdreven", zul je zeggen. Goed, maar jij leest de Iris en je bent lang niet de enige. Voor jou is dit dan ook niet bestemd.

Wat zeg je als je géén Iris krijgt? Dat je steeds minder krijgt voor je A.G.B.-contributie,"afzetterij", "slome redactie"!
Maar als je een Iris krijgt, lees die dan ook!
De Iris is niet voor de helft van de school! Zij die stukken voor de Iris schrijven, schrijven niet voor 150 leerlingen, maar ook voor jou en U!
Overdreven? Vergeet niet, dat onverschilligheid de broeder is van de haat. Daarom, met Shakespeare nog vers in het geheugen: Onze Iris, jullie Iris, ieders Iris!

Redactie.

-.-

D E G O T A (4 t/m 8 april).

De stemming gedurende de dagen, dat dit festijn plaats vond, werd niet gedrukt door het regenachtige weer. Vooral 's avonds kwamen vele lieden los en ontplooiden hun talenten op andere terreinen dan die van de sport, waar wij ons overdag mee bezig hielden.
Dinsdagochtend werden we op het stadhuis ontvangen, waar de burgemeester,Van Walsum,ons toesprak.
Aangezien het 's middags regende moest er met tennis begonnen worden. Mario won van Haganum, maar verloor daarna van de finalist Groningen.
Trudy won van Schiedam, maar verloor van Barlaens.
In de mixed werd ook maar één wedstrijd gewonnen.
Bij de zwemwedstrijden 's avonds werden we 3e, dankzij de goede training van de Heer Labruyère. Hillie werd hier éénmaal 2e en een keer 4e. Jan Roos werd ook 2e bij de 50 m. vrije slag en we werden 3e in de estafette.
Woensdag, de hele dag volley en de finales tennis. De jongens presteerden niets en de meisjes wonnen in hun poule slechts twee wedstrijden.
Donderdagochtend kon er weer niet gehockeyd worden, maar in plaats daarvan konden we de Euromast beklimmen.
's Middags waren er atletiekwedstrijden, waar we alleen bij de estafette 5e werden.

Vrijdag: uitslapen en 's middags naar de Cinerama, was niet zo'n succes. De Gota werd besloten met een groot feest op de boot de "Erasmus", waarmee we tot Hoek van Holland zijn gevaren. Het was een zeer geslaagd feest, zoals ook de hele Gota een groot succes voor het organiserende lid Rotterdam, is geworden.
Einduitslag: Arnhem 11e.
De voornaamste reden hiervoor is, dat er niet gehockeyd kon worden, anders waren we beslist enkele plaatsen hoger geëindigd.

-.-

Dr.Jonkerstoernooi.
Ook dit keer waren de weergoden ons niet gunstig gezind, zodat er niet gehockeyd is. Het feest dat keurig om 9.30 uur was afgelopen, was wel gezellig.

Namens de sportcommissie
Lien Witteveen.

-.-.-.-

Deze ruimte is gereserveerd

D O O R

BOEKHANDEL KROONEMAN, Jansstraat 3 b/h Willemsplein

Reserveren alle gymnasiasten hun bestellingen voor boeken en schoolbenodigdheden

V O O R

BOEKHANDEL KROONEMAN?

NACHT

's Avonds laat sta ik op het perron. Ik heb nog tien minuten de tijd. Ik sta tegen de wachtkamerdeur en verbaas me erover hoe ongelofelijk rustig het is. Ik zou me voor kunnen stellen, dat ik me op een praktisch onbewoond deel van de aarde bevond. Ik kijk naar de klok,kwart voor tien. Van de trap, die ik maar voor de helft kan overzien, komen een paar lange zwarte schoenen en een eindeloze zwarte rok. Een oude gebogen stationschef sloft voorbij. Als hij aan de andere kant van het station een huisje ingaat, hoor ik nog zijn schoenen over het cement schuren. De pastoor doet een knikje in mijn richting,als hij voorbij loopt. Ik draai me om en zie een lichtreclame aan en uitflitsen.P.Sluit.Rood-Zwart.Rood-Zwart.Rood-Zwart. Een geweldige vrouw en een miezerig mannetje lopen luid pratend over het perron. Twee meisjes in lange jurken slenteren er achter aan. Een man vraagt langs zijn neus weg aan één van de meisjes:"En hoe was de bruiloft?" Ze antwoordt, terwijl ze naar het paar wijst, dat voor haar loopt:"Zjust merriet".

De trein dondert het station binnen. de pastoor, het echtpaar en nog een paar andere late reizigers,waaronder ik, stappen in. De vrouw wringt zich zover mogelijk door het raam en verzekert de meisjes,dat ze zeker had gedacht, dat Dik tegen de grond zou gaan. "Wat was die gast teut zeg, oe éé!!"

De trein puft even en zet zich in beweging. Ik druk mijn hoofd tegen de ruit en zie de schitterende hemel, die bezaaid is met sterren. Wat is de wereld toch geweldig groot en wat voel ik me plotseling klein. Een van de zoveel miljard mensen, die op een miniskuul bolletje ergens in het heelal leven. Waar maken de mensen zich toch druk over? Waarom zoeken ze ruzie en zijn ze onverdraagzaam? Waarom zijn we hier eigenlijk? Terwijl ik zit te kijken en te denken, voel ik, dat iemand me een duwtje geeft. Een soldaat biedt me een sigaret aan.
De soldaat en ik hebben een erg prettig gesprek. Op het

laatst spreken we over dingen, die je nauwelijks aan je beste vriend zou vertellen.

Als hij uitgestapt is, zijn m'n gedachten wel heel anders dan toen ik uit het raam zat te staren. De mensen: onverdraagzaam en vervelend? Wat een sombere gedachten waren dat. En waarom we hier zijn? Die vraag laat ik aan de filosofen om te beantwoorden. Ik ben er, en dat vind ik fijn genoeg.

X. de Z.

-.-.-

HIJMAN STENFERT KROESE & v.d. ZANDE N.V.

A l l e b o e k e n ,

Grote Oord 15 (Jansstraat)

Arnhem. Tel. 24938

Etymologie, fascinerend als hobby.

Indien U net zo'n hartgrondige hekel hebt aan woordjes leren als ik, zult U zich in gedachten wellicht al eens bezig gehouden hebben met etymologie.
U zoekt het "etumon", het ware, werkelijke, de letterlijke zin of de oorspronkelijke vorm van een woord, om zo tot herkenning en vergelijking van het woord in verschillende talen te komen. Wie het lukt het verband te zien tussen verwante woorden in verschillende talen, wordt een aanmerkelijke hoeveelheid moeite bespaard.

Neem b.v. het Griekse woord "kubernètès"(stuurman). Het komt van het werkwoord "kubernaoo", dat in het Latijn

is overgenomen als "gubernare"(de "k" is verzacht tot "g"). In het Frans vinden we "gouverner". De Latijnse "u"(oe) wordt als "ou" geschreven, terwijl de "b" verzacht is tot "v". Het bijbehorende zelfstandig naamwoord in het Frans, "gouvernement", is zonder meer in het Nederlands overgenomen, en in het Engels onder de spelling "government". Het Frans-Nederlandse "gouverneur"(Eng."governor") is dus hezelfde als het Griekse "kubernètès".
Direct overgenomen is het woord "cybernetica", dat betekent "wetenschap van het sturen".
Diegene die deze gedachtengang eenmaal gevat heeft,behoeft niet veel moeite meer te doen om de betekenis van "kubernètès" en "gubernare" te onthouden. In de eerste plaats is de etymologie dus een wetenschap, die U veel moeite en tijd kan besparen.

Een tweede aspect van de etymologie valt echter ook nog te ontdekken: ze is machtig interessant, ja zelfs fascinerend. Dit zal ik trachten duidelijk te maken door een grote woordfamilie in de bij ons onderwezen talen enigermate volledig te beschrijven.

Ik wil dan uitgaan van het Griekse "grafoo", dat "schrijven", "inkrassen" betekent. Het zal duidelijk zijn, dat (Ned.) "graveren" en (Fr.) "graver" directe afleidingen zijn. Het perf.pass. "gegrammai" leverde "grammatica" (kunst van lezen en schrijven, dat wij naar Latijns model met een "c" schrijven) en "grammofoon"(foonè=klank).
Een grammofoonplaat wordt gemaakt door een "fonograaf" (eig.:"klankinkrasser"). Verder kent U "fotograaf"(foos, footos=licht), "fotograferen"(eig.: met licht tekenen), "fotogram","fotografie" enz. Voorts "lithografie"(lithos= steen) en "lithograaf"(de steendrukker) enz., "xylogram", "xylograaf" enz. (xulos=hout, een xylografie is een houtsnede), "stenografie", "pornografie" e.a.
Een andere naam voor "koolstof" is "grafiet", immers U kunt er mee schrijven. Een schrijver aan de rechtbank heet "griffier" en vroeger schreef men met een "griffel". Men kon zijn teksten ook in steen "griffen". Een schrijver bij de koning heette "graaf". In zand zult U niet "griffen", maar "graven" en U kunt dan een "graf",een "gracht" of een "groeve" graven. Voorouders van Henk van de Grift hebben wellicht aan een "grift" gewoond(een grift is een kleine

gracht). Van de Grebbeberg heeft een "grebbe"(beekje)naar beneden gestroomd. Het verkleinwoord van "greb" of "grebbe" is "greppel"(vgl.Lat.: -ulum,Duits:-li of -el als uitgang van verkleinwoorden). In de stal heb je een "grub". in Brabant kende men geen "grebbe", maar wel een "grave". Dat kunt U zien aan de plaatsnaam "Grave". In het Engels en in het Duits (iets minder in het Frans) kunt U even zo vele of meer analoge woorden vinden, maar het zou te ver voeren ze allen op te noemen.

In bovenstaande lijst zijn de woorden opgenomen, die af zijn geleid van "grafoo" met de klankveranderingen van de "a" en de "f". Zij zijn heel gemakkelijk te herkennen. Iets minder gemakkelijk herkent U de woorden, waarbij de "g" een metamorfose heeft ondergaan. Niettemin wilt U mij geloven, wanneer ik beweer, dat de "g" en de "k" verwant zijn en bij verwisseling een kleurverandering van het woord tengevolge hebben. Zo is ook "krabben" verwant met "grafoo". Een krabbend beest werd een "krab" of een "kreeft" genoemd. Door metatesis(verwisseling van plaats) van de "r" onstaat het woord "kerven". Van "krabben" zijn nog "krabbelen" en "kriebelen" afgeleid. De "l" is een affectief suffix.

Over suffixen gesproken: zegt men i.p.v. "brommer" niet vaak"brommert" tegen zijn rijwiel-met-hulpmotor? De "t" is daar een suffix. Zulke suffixen hebben ook getracht ons stamwoord "grafoo" onherkenbaar te maken. Het geldt hier een "s" aan het begin van een woord, die in combinatie met een klankverschuiving van de klinker en de "f" het Latijnse "scribere" opleverde met precies dezelfde betekenis als "grafoo". Directe afleidingen daarvan zijn "scriptor", "scriptie", "scribax", Lat."scrobis"(groeve),"scribent", "scriptum", schrift, "schriftuur", "schrijven", "schrijver" en vele andere met complete analoge reeksen in Frans, Duits en Engels (vgl. Eng.: "sherriff").

Iets verder zijn de volgende woorden van de stam verwijderd:"schrappen", "schrabben", "schrobben" en "schrapen". In "schaven" is de "r" weggevallen. Een ander woord voor "schrap" (streep) is "schreef", dat nog voorkomt in de uitdrukking:"Over de schreef gaan". Een hond met "schurft" zal zich "krabben". Het Engelse ""scraps"

(stukje, steentje) afgeleid van "to scrape", geeft een aanknopingspunt met woorden met de betekenis van "gruis", zoals "scherf", "scrupulax", "scrupuleus", "scrupel", "gruis" en van "scheren", zoals "seco" (Lat.:) "schaar", "scheur" en zelfs "mes". Maar daar wil ik niet opingaan, want daar weet ik te weinig van.

Nog één groep wil ik noemen, n.l. die ontstaan is uit "scribere" en "grafoo" met verwisseling van de "r" met de "l".(In het Nieuw-Grieks worden deze letters door elkaar gebruikt!) Uit "grafoo" ontstaat zo "glufoo"(Gr.: graveren, insnijden), waarvan "gleuf" is afgeleid en "gluipen", directe afleidingen van "glufoo" zijn "glyfiek", "glyptiek" (van de aoristus afgeleid), "glyf", hieroglyf"(hieros=heilig), "glypten" enz. Geheel analoog is in het Latijn van "scribere" met metatesis van de "r" het werkwoord "sculpere" (snijden, beeldhouwen) afgeleid met de afleidingen "sculptuur",(Eng.)"sculpture" en "sculptor" enz.

Deze lijst is allerminst volledig, maar geeft wel een indruk van de omvang van sommige woordgroepen. Zij doen mij altijd aan een boom denken: Een stam,tientallen takken, honderden twijgen, duizenden blaadjes. Wij zien hier hoe de metamorfose zich voltrekt. Al is het verschil tussen tak en twijg dan ook niet nauwkeurig te omschrijven, en al is een scherpe scheiding niet te ontdekken, toch is er een groot verschil tussen blad en stam, tussen "grafoo" en "sherriff".

Alles, wat ik hier opgeschreven heb, heb ik in het "Prisma vreemde woordenboekje" en voor een gedeelte in het "Prisma Etymologisch woordenboekje" gevonden. Laat ik dan besluiten ieder, die dit stukje niet vervelend en te lang vond, aan te raden het "Vreemde woordenboekje" te kopen en op zijn bureau te zetten, want dat kan het begin zijn van een serie bijzonder interessante ontdekkingen.

M. ter Horst.

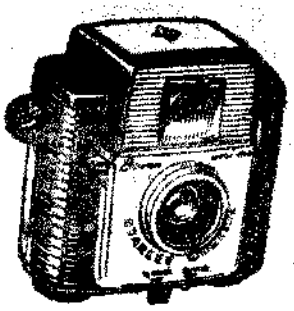

ECHTE GOEDE FOTO'S

in *kleur* en *zwart-wit* maakt u met de

KODAK STARLET

vanaf **f 23,50**

FILMEN IS BESLIST GOEDKOPER
DAN U DENKT

Vraag zonder enige verplichting demonstratie en inlichtingen bij:

N.V. DE JONGE STRIK

De zaak, die service geeft !

JANSBINNENSINGEL 16 - ARNHEM - TELEFOON 33948

● PARKEREN VOOR DE DEUR! ●

KADE

Fris spoelt water
onder keien
die warmte geeuwen.
En daarboven
waaien meeuwen
die zon gaan kussen
en intussen
joelend schreeuwen
en langs keien glijen.

Zwarte schuiten
reine zielen
bruin van teer
duwen water
stevig neer,
dat grijzend spoelt
en spiegelt, koelt
een vrome sfeer,
als kleuters knielen.

Cad.

-.-.-

Zuidafrika, land van apart onderwijs.

1. Wij Nederlandse jongeren hebben alle recht op gelijk onderwijs. Niemand kan wegens zijn ras achtergesteld worden, maar dit is niet het geval in Zuid-Afrika. Een land, waar een minderheid de rest van de bevolking (in aantal 4 x zo groot) blijvend in staat van onderworpenheid tracht tehouden. Tot het aan de macht komen van de blanke Nationalisten (Malan, Strijdom, Verwoerd) kregen verscheidene Afrikanen (Swartmense) onderwijs op scholen van missie en zending.
Aan hun onderwijs werden aanvankelijk dezelfde eisen gesteld als aan dat van de blanken en vele van hen konden daardoor een gelijke ontwikkeling verwerven.

   De regering, die vreesde, dat de Afrikanen hierdoor gelijke rechten zouden willen doen gelden, stelde de scholen onder contrôle en verhoogde het schoolgeld voor deze reeds bijzonder arme bevolkingsgroep.

2. De apartheidspolitiek van de Zuidafrikaanse regering gaat uit van de stelling, dat alle bevolkingsgroepen zich afzonderlijk en zelfs "territoriaal gescheiden" zullen moeten ontwikkelen. Om dit te bereiken zijn er na het aan de macht komen van de Nationalistische Partij een reeks maatregelen genomen en wetten aangenomen. Alle hebben als uiteindelijk doel het binnendringen van de gekleurde mensen in de "Europese Gemeenschap" tegen te gaan. Zoals hierboven aangeduid, wordt ook het onderwijs gebruikt om deze politiek door te zetten. Bij de aanneming van de Bantu Onderwijswet in 1953 gaf Verwoerd de volgende toelichting:

3. "...de Bantu(= elke negers in Zuid Afrika) moet opgeleid worden om zijn eigen gemeenschap in alle opzichten te dienen. Er is geen plaats voor hem in het Europese gebied boven het niveau van zekere vormen van arbeid...voor hem is het van geen belang om een opleiding te ontvangen, die tot doel heeft een opne-

ming in de Europese Gemeenschap, waarin hij niet opgenomen kan worden"
(Times, May 1960)

En elders:

"Wat is het rut van wiskunde onderwijs aan een Bantu kind als het dit niet in de praktijk kan brengen? Dat is gewoonweg belachelijk.....Onderwijs moet de mensen in overeenstemming met hun mogelijkheden in het leven opleiden, in overeenstemming met de omgeving waarin zij leven. Daarom is het noodzakelijk, dat het inboorlingen onderwijs geregeld wordt op zulk een wijze, dat het overeenstemt met de politiek van de regering"
(House Of Assembly Debates 1953)

4. Ook op Universitair niveau wordt het de gekleurde onmogelijk gemaakt deel te hebben aan de Europese cultuur.
Tot 1953 was er een negeruniversiteit te Fort Hare en tevens konden de Afrikanen soms apart van de blanken aan sommige andere universiteiten studeren. Thans is hun deze mogelijkheid ontnomen, de nieuwe "universiteiten" voor de Afrikanen geven zeer slecht onderwijs in de stamtalen, die geen woorden voor abstracte begrippen kennen, omdat ze al eeuwen niet meer als cultuurtaal gebruikt worden. Ook de Aziatische bevolkingsgroep krijgt zulk onderwijs, in een taal die men zelf niet meer spreekt, maar die door voorouders in India of China werd gesproken. Dit is geen poging om de culturele banden met Azië aan te halen. Immers worden daar vele talen door een nieuwe eenheidstaal vervangen, zoals Hindi in India en Mandarijn in China, talen als Bengaals of Kantonnees, die in Zuid-Afrika worden onderwezen zijn daar "dode talen" geworden. Waarom krijgen de Afrikanen en Aziaten dan geen onderwijs in het Engels of Afrikaans? Alleen om hen taalkundig en cultureel te verdelen in zwakke onderontwikkelde groepjes, waarover de Blanken gemakkelijk kunnen heersen. Maar hierin berusten de slachtoffers niet, zij willen

elders als volwaardige mensen kunnen studeren, om na het tijdperk der apartheid hun land als bekwame mensen te kunnen besturen.
Om de slachtoffers van de apartheid in staat te stellen te werken en te studeren is thans door een onafhankelijke groep Nederlandse jongeren een steunfonds opgericht,waardoor uit Zuid Afrika verbannen jongeren hier verder kunnen studeren om hun volk in Europa te vertegenwoordigen.
Als Nederlanders hebben wij een bijzondere taak, daar de gekleurde Zuid Afrikanen immers door mensen van Nederlandse afkomst in hun studie belemmerd worden.
Om dit enigszins goed te maken doen wij op de lezers van alle schoolkranten een beroep mee te helpen deze nood te lenigen.
Neem daarom deel aan de aktie "Apartheid vraagt Eenheid" van het jongeren Steun Fonds Anti Apartheid.
Het is een aktie van, voor en door jongeren, waarin je zelf vele initiatieven kunt ontplooien.

Erik Meijer 1e O.H.S.

Voor inlichtingen:
Jongeren Steun Fonds Anti Apartheid
Keizersgracht 717
Amsterdam Centrum
Tel. 30 71 0

-.-

GEEN ZORGEN MEER?

Eén zorg minder heeft U, wanneer U regelmatig kleine bedragen spaart voor grote, ONVOORZIENE en soms ONVERWACHTE uitgaven

Spaar bij de GEMEENTESPAARBANK, ARNHEM

Gele Rijdersplein

Tel. 32045

NIEUW SCHEIKUNDIG ELEMENT.
Speciaal voor de bètas.

Ik achtte het mijn plicht de redactie van de "Iris Tacheia" van de ontdekking van een nieuw scheikundig element op de hoogte te stellen, dat ik van één mijner kennissen vernam. Hieronder een nauwkeurige beschrijving.

Naam van het element: vrouw
symbool: vr.
gemiddeld atoomgewicht: 70 kg.
vindplaats: overal
physische eigenschappen: komt zonder aanleiding tot een uiterst variabel kookpunt;
bevriest op ongelegen momenten;
smeltpunt onder juiste omstandigheden, b.v. met gedempt-licht katalysator.
smaak: loogachtig.
reuk: variërend tussen die van zeep en parfum.
chemische eigenschappen: grote raffiniteit t.a.v. goud, zilver, platina, edelstenen en nylon;
reageert heftig indien alleen gelaten;
suikerhoudende stoffen zijn er goed in oplosbaar, waardoor het volume aanmerkelijk kan toenemen;
bedekt met gauw loslatende verflaag.
valentie: onbepaald, slechts met het element man vaak eenwaardig.
identiteitsreactie: wordt groen tot geel indien geplaatst naast beter uitziend element.
gebruik: hoogstens decoratief, nuttig als katalysator om reacties als onstuimigheid, downheid etc. te verhaasten.
enige andere eigenschappen: neutraliseert de verschillen in welstandsniveau;

is de meest effective reducerende inkomstenfactor.

-.-

Waarschuwing: in onervaren handen uiterst explosief!!!

-.-.-.-

"L I B R A"

stencilt vlug en voordelig!

Elektronisch stencilwerk.

Oranjestraat 1 d Velp

Tel.: 08302 - 2030

DROOM OF WERKELIJKHEID

Ik trok de deur achter me dicht, de ruiten rinkelden. Ergens achter de deur hoorde ik nog wat roepen. Toen was het stil. Zo stil, dat ik mijn voeten bijna niet drufde te verzetten, bijna geen adem durfde te halen. Geen geluid drong door de dichte mist.
Ik vermande me en kuchte, het klonk me waanzinnig hard in mijn oren en nog even wachtte ik luisterend op een reactie, maar alles bleef stil.
Aan de andere kant van de gracht scheen het licht van een auto over het grijs-bruine water, dat nauwelijks bewoog. Eindelijk begon ik te lopen, mijn handen in de zakken, mijn kraag op en de hoed diep over mijn oren.

Het geluid van mijn stappen weerkaatste tegen de huizen. Ik had mijn andere schoenen aan moeten doen met rubber zolen. Zou ik nog teruggaan? Ik hoefde niet lang te aarzelen, want achter me hoorde ik gepraat en gelach en ik wilde niet gezien worden. Vlug dook ik in een portiek en drukte me tegen de muur. Het scheen een eeuwigheid te duren voor die mensen voorbij waren. Iedere voetstap klonk hard en nadrukkelijk. Eindelijk sloegen ze iets verder een zijstraat in. Dicht langs de huizen liep ik verder.
Dit vooral had me nog voorzichtiger gemaakt. Ik had er niet aan gedacht, dat ik nog mensen tegen zou komen om deze tijd. Een verlichte kamer in een huis wierp een fel licht op de straat. Ineengedoken liep ik voorbij. Zo langzamerhand stond het angstzweet op mijn voorhoofd, voorzichtig veegde ik er langs.
De gracht leek me nu nog langer dan anders toe, maar ik kon niet riskeren door de hel verlichte straten te gaan. Misschien zou ik herkend worden. Iemand had me tenslotte kunnen zien. Ik kon beter de stad verlaten, maar nog één keer wilde ik gaan kijken. Misschien had ik het allemaal gedroomd en was er niet...nee, niet aan denken;doorlopen. Eindelijk kon ik een zijstraat ingaan. Achter me klotsten de voetstappen van een patrouillerend agent, bom...,bom... bom. Ging hij ook deze straat in? Ja! Ik wilde stilstaan, hard weglopen, me verstoppen. Ik wilde alles wel, alleen dit niet. Maar ik moest doorlopen. Het kon niet anders of hij had me gezien. De man liep harder dan ik, mijn voeten schenen verlamd, ik sleepte me voort. Nog een paar stappen dan zou hij me ingehaald hebben. Ik voelde de zware hand al op mijn schouder. Langzaam telde ik tot drie,één... twee...."Goedenavond". De diepe bromstem van de man verscheurde de mist, de stilte en de nevel in mijn hoofd. Alles werd weer levend. Vaag onderscheidde ik de huizen in het gelige lantaarnlicht. Ik deed mijn mond open,maar mijn tong was een leren lap en ik knikte alleen maar stom. Toen hij voorbij was, leunde ik tegen een huis. Ik was misselijk en duizelig van spanning en opluchting. Nadat ik een paar keer diep had adem gehaald, liep ik vlugger dan in het begin de laatste honderd meter.
En daar stond ik dan bij de brug. De lantaren brandde

niet. Ik kon geen hand voor ogen zien. Het klotsen van het water tegen de brug was het enige geluid, dat tot me doordrong. Verder doodse stilte, die loodzwaar op me drukte. Had ik maar lucifers bij me, dan kon ik misschien iets zien. Hoe lang ik daar stond weet ik niet, maar ik schrok op door het geluid van een naderende auto. Als hij dichtbij was, zou ik door het licht kunnen zien of het werkelijk zo was of dat ik het had gedroomd. Het licht kwam glijdend over het water vlakbij. Nog een paar meter..... nog één... het licht ging uit, de auto stond stil.
Wat er toen gebeurd is, weet ik niet meer. Heb ik gegild, ben ik hard weggelopen? Ik weet alleen, dat ik hier lig, al dagen in deze eenzame kamer.
Maar waarom, waarom hier? Hoor ik niet ergens anders thuis? Heb ik het dan toch gedroomd? Of komt dat nog? Wat is er toch gebeurd?

I B. Vx.

-.-.-.-

BOEKHANDEL D. BROUWER & ZOON

HET HUIS DE CRABBE

ARNHEM BAKKERSTRAAT 17

Voor boeken op ieder gebied

(Ook schoolboeken)

"LIEFDE VAN EEN EGOIST"

Mijn ik is eindeloos,
maar overlapt geen ander.
Als de jouwe ook nog plaats inneemt,
Hoe vinden wij elkander?

Cad.

FOTOHANDEL

Kramer

Looierstraat 43
Telefoon 26921

RUIME SORTERING
CAMERA'S

Verzorging geluidsproj.
16 mm

en Vogue

Looierstraat 19

Arnhem

Tel. 32217

DAMESMODE

De
Zaak
voor
de
beter
gekleede
Teenager!

De doodstraf in verband met de berechting van oorlogsmisdadigers.

Het proces dat op het ogenblik tegen Eichmann gevoerd wordt, plaatst het volgende vraagstuk weer midden in de belangstelling: Is voor mensen, die anders tegen de doodstraf zijn, de doodstraf voor politieke misdadigers wel aanvaardbaar? De recente vrijlating van enkele oorlogsmisdadigers heeft mij doen beseffen, dat al te grote clementie heel gevaarlijk is.

Uit het voorgaande blijkt al, dat ik de doodstraf voor oorlogsmisdadigers niet afkeur. Ik ben wel tegen de doodstraf in andere gevallen.
Oorlogsmisdadigers behoren tot de grotere groep van politieke misdadigers.
Ik zal trachten, mijn eigen antwoord op de vraag, die ik gesteld heb, toe te lichten en te verklaren.

Er zijn twee motieven, waarop men mensen veroordelen kan.

1. Volgens het vergeldingsrecht. De iure constituo. De staat, in de vorm van de openbare aanklager of officier van justitie, vergeldt de misdaad door de misdadiger een straf op te leggen. De zwaarte van deze straf hangt af van de ernst van het misdrijf. Volgens mij is nooit een misdaad zo zwaar, dat hij vergolden moet worden met de doodstraf. Terdoodveroordeling op de basis van vergelding is in ons land gelukkig al sedert 1870 verboden.
2. Volgens het "preventieve" recht. De iure constituendo. Deze rechtsvorm gaat ervan uit, dat een misdadiger veroordeeld moet worden, indien zijn vrijspraak rampzalige gevolgen kan hebben. Rampzalig in de letterlijke zin. Men kan volgens dit recht een gewone moordenaar niet veroordelen, al zal hij na zijn vrijlating misschien nog vele moorden plegen.

Met "rampzalige"gevolgen bedoel ik hier oorlogen,volksopstanden en dergelijke. Waarom men de doodstraf in deze rechtsvorm in 1945 weer heeft ingevoerd zal ik nu uiteenzetten.

Indien men politieke misdadigers veroordeelt veroordeelt men over het algemeen slechts de kopstukken van een bepaalde politieke groepering.
Men roeit deze groepering zelf echter niet uit. Als men dan deze veroordeelde kopstukken weer los laat, nadat zij hun straftijd hebben uitgezeten, zullen zij door hun aanhangers als een soort martelaar ingehaald worden.
De groepering zal fanatieker worden en zal meer aanhangers krijgen. Want is het "voor de idee van de partij geledene" niet een prachtige hulp bij het werven van nieuwe leden?
Dat de groei van zo'n partij tot rampzalige gebeurtenissen kan leiden, is duidelijk. "Zet dergelijke misdadigers levenslang gevangen", zal men zeggen,"dan worden zij vanzelf langzamerhand wel vergeten". Ook dit is onmogelijk.
"Levenslang" betekent immers een gevangenisstraf van 21 jaar. Bovendien wordt wegens goed gedrag vaak een derde van de straf kwijtgescholden, zodat de werkelijke gevangenisstraf slechts 14 jaar duurt.
Als ik nu botweg zeg:"De doodstraf is dus de enige oplossing",zal men zeggen: "Wat een onzinnige redenering".
Op het eerste gezicht lijkt de redenering inderdaad erg simplistisch en de eindconclusie lijkt helemaal niet logisch te volgen uit de redenering.
Bij nadere beschouwing blijkt echter, dat de invoering van de doodstraf voor politieke misdadigers inderdaad de enige oplossing is.
Men zal mij nu kunnen aanvallen door te zeggen, dat men de veroordeling tot levenslang ook werkelijk levenslang zou kunnen maken.
De praktijk leert ons echter, dat dit onmogelijk is.
Als voorbeeld kunnen wij de oorlogsmisdadigers nemen, die in Nederland tot levenslange gevangenisstraf waren veroordeeld.
Volgens de speciale wetten, die voor oorlogsmisdaden golden, zouden deze straffen inderdaad levenslang duren.
Na enkele jaren al, verzachtte de regering de straffen tot

21 jaar (natuurlijk met aftrek van de al uitgezeten straftijd).
Wegens goed gedrag zijn bovendien enkelen al vrijgelaten, nadat zij pas 14 jaar van hun straf uitgezeten hadden.
Dat was in de tweede helft van 1960.
Merkwaardig, dat sedert die periode antisemetische en nazistische manifestaties weer veel meer voorkomen dan vroeger.
Ik hoop, dat ik hiermee mijn standpunt voldoende uiteengezet en verdedigd heb.

A.F.van Lijnden
VB.

-.-.-.-

SCHOOLTONEEL

De toneelavond, die dank zij de herhaalde waarschuwingen van de heer Bonger, op tijd begon, werd door Marijke de Wit geopend met een speech, die bij alle aanwezigen in de smaak viel.
De toespraak van M.Horstmanshoff, een lang smeulend lont, en die van de praeses van het Thorbecke Lyceum, de daverende klap, vielen niet bij iedereen in goede aarde.
Velen voelden zich door de speech van de laatste op de gymnasiale tenen getrapt, die bijzonder gevoelig bleken.
In de leraarskamer, schijnen de woorden "stijlloos" en "verfrissend" gevallen te zijn. De aanleiding van deze

oratorische prachtstukken was het toneelstuk "Veel drukte om niets", dat door de heren Bonger en Wieringa voortreffelijk geregisseerd was. Om van de spelers, die allen hun rol goed brachten, de beste uit te kiezen, is moeilijk maar Els van Simmeren, de heer Wieringa en Rob de Vries hebben toch uit hun lange en moeilijke rollen gehaald, wat er in zat. Ineke Bronhorst zette een lieflijke Hero op de planken en voor het duo Braam en Knippel had men geen betere jongens kunnen kiezen dan Egbert de Kroek en Jan Schomagel. De décors waren bijzonder goed, maar ze waren dan ook vervaardigd door Annet Metz.
Het is eigenlijk jammer, dat een stuk, waaraan zo lang is gewerkt, o.a. instuderen van dansen en muziek, slechts één keer wordt opgevoerd. De A.G.B. kan terugzien op een zeer geslaagde avond, die door enkele geniale klassen is gebruikt om de leraren vier uur aan de praat te houden. Er schuilen diplomatieke talenten op deze school of het geven van onderricht (om met de heer v.d. Heyde te spreken) is ook niet alles!

P.

-.-.-

Vlak voor het uitkomen van deze Iris bereikte ons het volgende bericht: De Heer en Mevrouw van Beysterveldt-Siksma hebben een dochter, ISABELLA, genaamd.
Onze gelukwensen, we wachten op het eerste tandje.

Red.

WIST U DAT....

.....mijnheer van Erk zijn roeping heeft gemist?

.....hij handelaar in studentenhaver had willen worden?

.....volgens juffrouw Vrijdag alle onmogelijke kinderen in één klas zijn gestopt?(Hebben we vaker gehoord,Red.)

.....volgens de rector de "apicultuur"niet de apenteelt is, maar het fokken van bijen,kindertjes?

Leraar bij het dicteren van een Latijnse vertaling:
"Mijn gezicht is zeer gelijk aan het jouwe".
Leerling,smalend:" Ook geen compliment!"

-.-.-

ARS STULTITIAE

olim dux theatralium operarum (eig.: eens was hij leider der claqueuers),
eens was hij de manager van een operagezelschap.

gregarius miles.
(eig.:gemeen soldaat)
aalmoezenier.

-.-.-

INHOUD:

1. Redactie krabbels
2. De Gota (4 t/m 9 april)
3. Nacht
4. Etymologie
5. "Kade"
6. Zuid Afrika, land van apart onderwijs
7. Nieuw scheikundig element
8. Liefde van een Egoist
9. Droom of werkelijkheid
10. De doodstraf in verband met de berechting van oorlogsmisdadigers
11. Schooltoneel
12. Wist U dat
13. Ars stultitiae

-.-

W E N S I N K

Dansinstituut sinds 1850

Parkstraat 47
Tel. 26608

Ballet - Ritmiek - Muziek

Moderne dansen

Hockey
Tennis
Voetbal
W E N T
Volley-bal
Athletiek
Kamperen
Sportkleding

SPORTHUIS

Gele Rijders-plein 23
Tel. 22126

Speciaalzaak voor

N e s t l e r Tekenbehoeften

want NESTLER betekent: ZEER GOED VOOR ZEER WEINIG GELD

Uitgebreide collectie bij:

Kantoorboekhandel R U P P

Koningstraat 85, Arnhem

H A A S

Horlogerie

De vakzaak sinds 1842

Koningstraat 53
Arnhem

Tel. 26602

D I J K G R A A F

Uw adres voor:

uurwerken
gouden sierraden

Bovenbeekstraat 27
Tel. 21679

Eigen reparatie-inrichting

Assurantiebedrijf

H U L S E W É

voor al uw verzekeringen van de wieg tot aan het graf

Onthoudt dit voor later

Jansbuitensingel 20
Arnhem Tel. 23010

GEERTS' BOEKHUIS

BAKKERSTRAAT 61 - ARNHEM

(DICHT BIJ HET PALACE-THEATER)

2e hands schoolboeken
Verkoop van nette (evt. herstelde) exemplaren met coulante garantie voor juiste druk. Grootste voorraad in Gelderland
Inkoop tegen faire prijzen

Uitgevers-restanten
Nieuwe boeken tegen sterk verlaagde prijzen. Goede titels. Zeer geschikt en voordelig als geschenk

2e hands boeken
Zeer grote voorraad. Nagenoeg elke tak van wetenschap, literatuur, kunst, enz. vertegenwoordigd

Antiquariaat
Zeldzame, curieuze en antieke werken. Prenten en handschriften. Inkoop, verkoop en taxatie

V R I J E N T R E E

Ahrend

EEN STEUN BIJ UW STUDIE

voor: vulpennen
balpennen

schrijfblocs
kladblocs
kahiers

driehoeken
passers
passerdozen

tekenmateriaal
tekenpapier

naar: A H R E N D
Steenstraat 46a
Tel. 22541